

Ónøgðin við føroysku umboðanina er til at skilja

Orð og myndir
Dagny Joensen

Leygardagur 7. mai 1983

— men vit mugu hava í huga, at tað eru tey stóru londini, sum skulu figgja størsta partin av virkseminum í Norðurlandahúsinum.

Hetta er orsøkin til, at talið av gestum í samband við hátíðarhaldið tá húsið verður tikið í nýtslu, er so stórt, sigur Steen Cold, m.a. í samrøðu við Sosialin.

Í morgin 8. mai verður Norðurlandahúsið tikið í nýtslu.

Stórt virksemi hevur verið til tess at fyrireika veitslutiløk í Havn og kring oyggjarnar, sum fáa vitjan av norðurlenskum listafólkum á nærum øllum økjum.

Ein ávís ónøgð hevur verið millum fólk, at føroyingar eru so lítið umboðaðir í ymsu tiltøk-

unum.

Socialurin hevur havt samrøðu við Steen Cold, leiðara á Norðurlandahúsinum, um tey viðurskipti sum ónøgðin snýr seg um. Hann sigur frá hvussu skráin fyri tiltøkini er skipað og hvi hon myndar seg soleiðis.

Steen Cold hevur útbúgving sum lögfrøðingur. Hann hevur eitt áramál arbeitt innan

Norðurlenska ráðharrastovnin, sum skrivari í undirvísing- og mentannarmálum. Aðrenn hetta var hann eitt skifti skrivari hjá Det Danske Teater í Keypmannahavn. Eins og hann eisini hevur arbeitt sum blaðmaður á Weekendavisen í Keypmannahavn og við Danmarks Radio, har hann hevði film og sjónleik sum sermál. Umframt hetta so

hevur hann skriva í tíðarritum í Norðanlondum um hesi evni.

Gjørt eftir mát

Hvør skal brúka Norðurlandahúsið?

— Tó at Norðurlandahúsið er bygt av Norðanlondum í felag, so merkir tað ikki, at øll londini skulu brúka húsið eins nógv. Tá vit fyrireikaðu at byggja slíkt hús í Føroyum, so fóru nágreiniligar kanningar fram í samstarv við føroyar, fyr at vita, hvat føroyingar høvdu brúk fyri á mentanarekinum.

— Fyri at nevna eitt dømi, har fyrireikingin ikki var gjørd til fulnar er tónleikahúsið í Aarhus. Hóast hetta húsið er ætlað til tónleikarlívið sum heild, so visur tað seg nú, at bert ávísir tónleikar færi innivist har.

— Soleiðis er ikki við Norðurlandahúsinum, tí tað er bygt eftir mát við teimum fortreytum, at tað skal sita til føroyskt mentannarliv og tað sum her er brúk fyri.

Hvi hava føroyingar at kalla nærum ikki fingið innivist nú húsið skal takast í nýtslu?

— Tað er rætt, at vit hava havt trupulleikar við at samansjóða eina skrá, har føroyingar lutfallsiga ikki eru so væl umboðaðir, sum hini Norðanlondini.

Hetta kemst av, at so nógvir gestir koma hendavegin, og tí ikki er rúm fyri øllum í senn.

— Vit hava í fyrireikingini sett eina nevnd at samansjóða tiltøkini í Havn og á bygð, men kortini er okkurt farið framvið, uttan at vit hava gáa eftir tí.

Henda nevndin hevur umboð fyri ymsu feløgin í Føroyum, men tá vit settu fram uppskot um eitt-hvørt ið hesi skuldu verða við í, so var áhugin ikki so stórur. Vit kendu tað sum føroyingar vóru afturhaldandi, tí so stórt tal av yrkislaerdum listafólkum komu hendavegin.

Vit hava havt gott samstarv við bygðirnar, sum hava umboð í nevndini. Hesir eru: Asbjørn Lómaklett og Alex Sólstein, Klaksvík. Hanus undir Lakjuni, Sandi, Eli Poulsen, Sumba, Oddfríður Gregersen, Gøtu, Niels J. Arge, Bárður Jákupsson, J. P. Joensen, Gunnar Hoydal, Marianna Debes Dahl, Bergliot Hentze, Nicolina Jensen og Hogni Mohr, Tórshavn.

Er tað satt at norðmenn koma til Føroyar at dansa føroyskan dans, og at føroyingar ikki eru umboðaðir?

— Her er júst hent ein skeivleiki, sum vit tibetur hava rættað.

Skeivleikin var tann, at norðmenn hava lært at dansa føroyskan dans og at teir vóru bodnir at koma hendavegin í samband við vigsluna. Hetta var sjálvsagt ikki serliga væl umhugsað, men nú hava vit broytt hetta soleiðis, at øll dansifeløg í landinum eru boðin at luttaka dagin tá húsið verður tikið í nýtslu.

— Eg eri harmur um hetta, men vóni at alt fer at laga seg, so vit fáa eitt hugnaligt kveld. Vit vænta, at eini 300 limir í dansifeløgum kring landið fara at luttaka í tí serliga hølunum, sum er gjørt til føroyskan dans.

Tey stóru londini skulu gjalda

Er tað ikki ein vánalig byrjan?

— Hetta hevur verið torført at fáa fólk at skilja, at tað ræður um at visa fram Norðurlandahúsið og tá tað er bygt við búskaparligum stuðli úr hinum Norðanlondum, so noyðast vit eisini at gera vart við, at nú er stovnurin bygdur.

Vit skulu eisini nýta nógvan pening til rakstur, og tí er neyðugt at visa anlit á rættan hátt.

— Tó vil eg viðmerkja, at vit í juni-juli mánaða fara at skipa fyri tiltøkum, har føroyingar einsamallir eru umboðaðir.

Tað ljóðar áður, at bert liðugt vándir leikir skuldu framferast í Norðurlandahúsinum. Nú er skipað fyri, at ein leikur skal setast upp við føroyskum leikarum. Er tað ikki at máa stóði undan sjónleikinum í feløgnum?

— Nei, soleiðis haldi eg ikki at vit skulu skilja tað, tí hetta húsið hevur møguleikar at menna sjónleikarar á annan hátt enn í teimum smáu feløgnum.

— Tað er rætt, at vit hava gjørt av at seta ein írskan leik upp í vetur, sum Thormod Skakkestad, leikstjóri á Nynorsk Teater kemur at stjórna.

Ætlanin er at leikstjórin skal ferðast kring landið og sjálvur finna teir leikarar, sum hann vil brúka. Á henda hátt halda vit, at sjónleikarar kunnu fáa hugskot og áreið at fáa virksemið í egnum leikfelag at virka betri.

Sum móttvekt móti hesum kann eg nevna, at eitt nú Lene Vasegaard og Bodil Udsen, sjónleikarar úr Danmark koma til Føroya at framføra í Sjónleikarhúsinum í Havn. Tann leikurin er soleiðis háttaður, at hann hóskar betur til minni sjónleikarhús. Tað er Havnar Sjónleikarfelag sum skipar fyri hesi sýning, og av hesum sæst, at Norðurlandahúsið ikki tekur virksemi frá teimum ymsu feløgnum.

Hvønn avgerðarrætt fáa Føroyar í mun til hini Norðanlondini viðvíkjandi virkseminum frameftir?

— Higartil hevur sitið ein bygginevnd, sum hevur fyrireikað bygging og virksemið í samband við vigsluna. Her situr ein limur úr hvørjum Norðurlandi. Fyri Føroyar hevur D. P. Danielsen virka.

Nú skal setast nýggj nevnd, sum skal leggja til rættis virksemi og rakstur av húsinum. Nevndin verður sett í juni mánaða og fær triggjar føroyskar limir, sum Landstýrið velur, umframt ein lim úr hvørjum av hinum Norðanlondum.

Henda nevndin skal hittast triggjar ferðir árliga, sigur Steen Cold at enda.

Steen Cold: — Tað var av tilvild, at eg kom hendavegin á fyrsta sinni. Tá eg í 60unum var hertænastu, skuldu vit til Grønlands við verjuskipi, men maskinbrek færði okkum til Føroyar. Tá Norðurlandahúsið skuldi faast til vega, kom eg at arbeiða við hesum málinum og havi fylgt tí síðan byrjanina